

berettiget fra en anden politisk Side, og at jeg har troet at bære en Tanke frem, som kunde følges og indrømmes som berettiget fra den Side, som jeg hører til. Derfor har jeg bragt Forslaget frem; men min Stilling maa naturligvis dels være afhængig af den Stilling, som den ærede Ordfører indtager, og dels af den Stilling, som indtages af den anden politiske Side, som er modsat den, jeg tilhører, og tillige af den Stilling, som den ærede Minister indtager; thi som Spørgsmaalet forelaa i Fjor og efter den Betydning, det da fik, maa min Stilling til det væsentlig være afhængig af disse Betragtninger. Jeg skal tillade mig at anbefale Forslaget til det høje Things Overveelse.

Højmark: Da vi i forrige Rigsdagssamling havde Kirke- og Undervisningsministeriets Budget til Forhandling, tillod jeg mig at henlede det høje Things Opmærksomhed paa en Post, jeg tror det er Nr. 19. a., der indeholder det Tilskud, der ydes til Højskolerne. Jeg fremdrog den efter min Formening meget urigtige Maade, hvorpaa det Tilskud blev fordelt, og jeg rettede en Henvendelse til det ærede Finantsudvalg om at tage denne Sag under nyere Overveelse. Jeg tilstaar, at jeg for mit Vedkommende, og jeg tror nok flere med mig, ere bleven en Del skuffede ved, at de ikke have set nogen Indstilling i den Henseende fra Finantsudvalget, thi det forekommer mig, og maa forekomme Enhver, der har lagt Mærke til, hvorledes dette Tilskud i den senere Tid er blevet uddelt til Højskolerne, at der er al Grund til alvorlig at gjøre Noget ved denne Sag. Jeg sigter naturligvis ikke til den sidste Uddeling til Højskolerne, det kunde ikke falde mig ind at omtale, at Ministeren bevilger sig selv Penge og uddeler dem, som han selv synes om; men jeg sigter til den Uddeling, som har fundet Sted efter Finantsloven for 1876—77. Naar jeg har set paa denne Uddeling efter Ministeraltidenden, tilstaar jeg, at det ikke har været mig muligt at se noget Princip, nogen Grundsaetning, hvorefter denne Fordeling er fket. Jeg har spurgt mig selv, om en saadan Fordeling maaske skulde være fket efter Hensyn til Elevantallet, men saa har jeg set, at Skoler, der have et meget stort Elevantal, have faaet en meget lille Understøttelse, og at andre Skoler med et meget lille Elevantal have faaet en stor Understøttelse. Det maa maaske være mig tilladt at henlede Things Opmærksomhed paa nogle Tal i den Henseende. Marienlyst Højskole her ved Kjøbenhavn, der har

været besøgt i 1876—77 af 27 Karle og 16 Piger, altsaa ialt 43 Elever, har faaet 1,200 Kr., det bliver gennemsnitlig for hver Elev omtrent 28 Kr. En anden Skole, Kvissel i Vendsyssel, der kun har været besøgt af 12 Elever, har faaet 200 Kr., det bliver 16—17 Kr. pr. Elev. Men saa have vi paa den anden Side Skoler, jeg skal saaledes nævne Gjedved, der har været besøgt af 64 Elever, som kun har faaet 100 Kr., det bliver omtrent 1 Kr. 55 Ore for hver Elev. Veistrup Skoleovre paa Fyn, der har været besøgt af 100 Elever, har faaet 150 Kr., Omdrupborg her ved Kjøbenhavn, der har været besøgt — de Tal, jeg nævner, ere efter Ministeriets egen Opgivelse — af 196 Elever, har faaet 150 Kr., Biby, der har været besøgt af 134 Elever, har faaet 100 Kr., hvilket ikke giver mere end 74 Ore for hver Elev. Man kan saaledes se, at der er Højskoler, der gennemsnitlig have faaet 28 Kr. for hver Elev, medens dette gaar ned for andre til 1 Kr. 50 Ore, til 76 Ore, ja endog saa til 74 Ore for hver Elev. Saa har jeg spurgt mig selv ved Siden deraf: har maaske den ærede Minister, idet han foretog denne Uddeling, husket paa, hvad han sagde ifjor, at det var hovedsagelig Hensynet til Lærerantallet ved Skolerne, der var det Afgjørende. Jeg tillod mig den Gang at sige, og jeg gjentager det den Dag i Dag, at det kan ikke være det Afgjørende. Jeg tror ikke, man kan gaa ud fra, at jo flere Lærere en Højskole har, desto bedre er den, men selv om saa var, saa finder jeg, naar jeg ser efter det Lærerantal, der er opgivet i Ministeriets Skrivelse, den selv samme Modsaetning. For at tage et Exempel: Marienlyst Skole, der, som jeg før sagde, har faaet 28 Kr. i Gjennemsnit for hver Elev, har 7 Lærere, medens Askov Højskole, som jeg nok tror har et godt Navn rundt omkring, og som kun har faaet 6 Kr. for hver Elev, har haft 13 Lærere. Naar vi nævne f. Ex. Gjedved, der maatte notes med 1,50 Kr. for hver Elev, da har den haft 4 Lærere, og Veistrup med omtrent samme Sum har haft 7 Lærere, Omdrupborg med sine 76 D. for hver Elev har haft 10 Lærere, og Biby 9 Lærere. Jeg maa altsaa sige til mig selv: Det kan heller ikke være Lærerantallet, der har været det Bestemmende. Saa kunde man maaske sige: Det kan have været den Indberetning, den høje Minister har faaet fra den Inspektør eller den Mand, der har reist omkring og efterset Skolerne. Jeg har nu ikke stor Tro til en saadan Indberetning; den Tid er for længe siden forbi, da Folket slog sig